

Forsøk med nytt valgfritt programfag, vg3

- Forskningslære med fordypningsoppgave

Informasjonsmøte med skoler og skoleeiere, 15. september

Møtet starter kl. 14

Agenda

- Kort om bakgrunnen for forsøket
- Rammer og føringer for forsøket
 - Kort om læreplanen
 - Vurdering i faget
- Praktisk håndtering og organisering
- Påmelding og veien videre

Framdriftsplan

Dato	Hva	Ansvar
15. september	Informasjonsmøte for skoler/lærere:	Udir
14. oktober	Frist for påmelding av skoler	Fylkeskommunene/private skoler
Vinter 26/27	Elever får informasjon om forsøksfaget, og kan velge dette programfaget.	Fylkeskommunene og skolene
Vinter/vår 2027	Skolene melder fra om antall elever. Fylkeskommuner og private skoler gir tilbakemelding til Udir om antall påmeldte elever på deltakerskolene	Fylkeskommunene/private skoler
Vår 2027	Informasjons- og dialogmøter for skoler med påmeldte elever	Udir og/eller fylkeskommunene
Skoleåret 27/28	Gjennomføring av forsøket (Mulighet for at forsøket forlenges skoleåret 28/29 og 29/30)	Fylkeskommuner/skoleeiere i samarbeid med Udir

Udir.no – følg med!

- [Forsøk med nytt valgfritt programfag på vg3 | udir.no](https://udir.no)
- Vi oppdaterer informasjonen på Udir.no fortløpende

Forsøk med nytt valgfritt programfag på vg3

Skoleåret 2027–2028 gjennomfører Udir et nasjonalt forsøk med nytt valgfritt programfag på studiespesialiserende utdanningsprogram. Faget forskningslære med fordypningsoppgave har som hovedformål å forberede elevene på videre utdanning.

ARTIKKEL | Sist endret: 26.08.2026

↓ Last siden som PDF

^ Innhold på denne siden

- ↳ Hva handler faget om?
- ↳ Om forsøket
- ↳ Føringer for underveis- og sluttvurdering
- ↳ Evaluering av forsøket

Endret 26.08.26

Endret 26.08.26

Informasjonsmøte og påmelding

Informasjonsmøte tirsdag 15. september Invitasjon er sendt til alle private og offentlige videregående skoler, og fylkeskommuner. Frist for påmelding til møtet er 10. september. [Meld deg på møtet her](#).

Påmelding til forsøket er sendt til alle private videregående skoler og fylkeskommuner. Frist for påmelding er 14. oktober 2026.

Private videregående skoler melder seg på selv.

Det er kun fylkeskommuner som kan melde på skoler i eget fylke. Skolene kan ikke melde seg på selv.

Kort om bakgrunn for arbeidet med forsøket

- Med bakgrunn i utprøving og evaluering av Langtidsoppgaven
- Udir ønsker å gå videre med "fordypningsoppgave", men da som forsøksfag med egen læreplan (valgfritt programfag på vg3)
- Varianter av en slik *fordypningsoppgave* brukes i andre land og på IB-linjer, Steinerskolen, (Holbergprisen) m.fl.
- Hovedmålet er å gjøre elevene bedre forberedt til høyere utdanning

Kort om erfaringer med Langtidsoppgaven

Hovedfunn. Forskerne anbefaler:

- Tydeligere rammer, som sikrer likhet på tvers av skoler
- Sikre håndterbarhet
- To lærere som vurderer oppgaven for å sikre en mer rettferdig vurdering
- Nasjonale føringer for bruk av kunstig intelligens
- Fagsamtalen er viktig for å vurdere elevens selvstendighet, men det var lite håndterbart i praksis fordi arbeidet foregikk i en kort periode av skoleåret
- Støtte til vurderingsarbeidet i form av f.eks. vurderingskriterier er sentralt
- Dette har ført til at Udir ønsker forsøk med en ny læreplan med tydelige rammer og føringer for opplæring og vurdering, hvor en fordypningsoppgave er en sentral del av sluttvurderingen

Forsøket er et forarbeid til framtidens vgo

Framtidens videregående opplæring

Udir skal utvikle ny struktur og nytt innhold i studieforbereende opplæring. Arbeidet inkluderer også fellesfagene i yrkesfaglige utdanningsprogram.

Ny struktur og nytt innhold i studieforbereende opplæring

Udir arbeider med å utvikle ny struktur og nytt innhold i studieforbereende opplæring.

Strategi for utvikling av nytt rammeverk

Forsøk med nytt valgfritt programfag på vg3 – forskningslære og fordypningsoppgave

Skoleåret 2027-2028 gjennomfører vi forsøk med nytt valgfritt programfag på studiespesialiserende utdanningsprogram.

Involvering og framdrift

Våren 2026 åpner vi for en innspillsrunde. Alle kan komme med sine innspill og tanker om framtidens videregående skole.

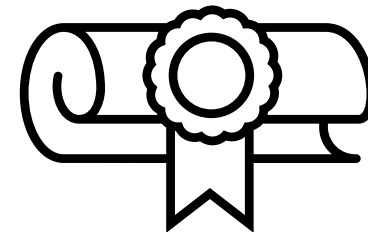
- Udir er i gang med å foreslå endringer i innhold og struktur i videregående opplæring, fra 2030
- Erfaringene fra forsøket kan gi svar på om det er behov for et slikt fag eller slikt innhold i framtidens skole
- ...for å gjøre elevene mer forberedt til høyere utdanning
- Programfaget er lagt på vg3 og ikke vg2 fordi elevene har kommet lenger i sin faglige fordypning og er nærmere overgangen til videre studier

Rammer og føringer for forsøket

Rammer for forsøket

- 140 timers valgfritt programfag
- Utdanningsprogram for studiespesialisering, vg3
 - *Språk, samfunnsfag og økonomi (SSØ) og realfag*
 - Elever som må ha fremmedspråk på vg3, for å få godkjent vitnemål, kan ikke delta i forsøket.
- Dette er et forsøk etter § 29-3 i opplæringsloven
 - Enkelte unntak fra lov og forskrift
 - Forsøk innenfor dagens fag- og timestfordeling
- Forsøket skal evalueres av eksternt fagmiljø
- Deltakerskoler får informasjon om vitnemålsføring (kommer)

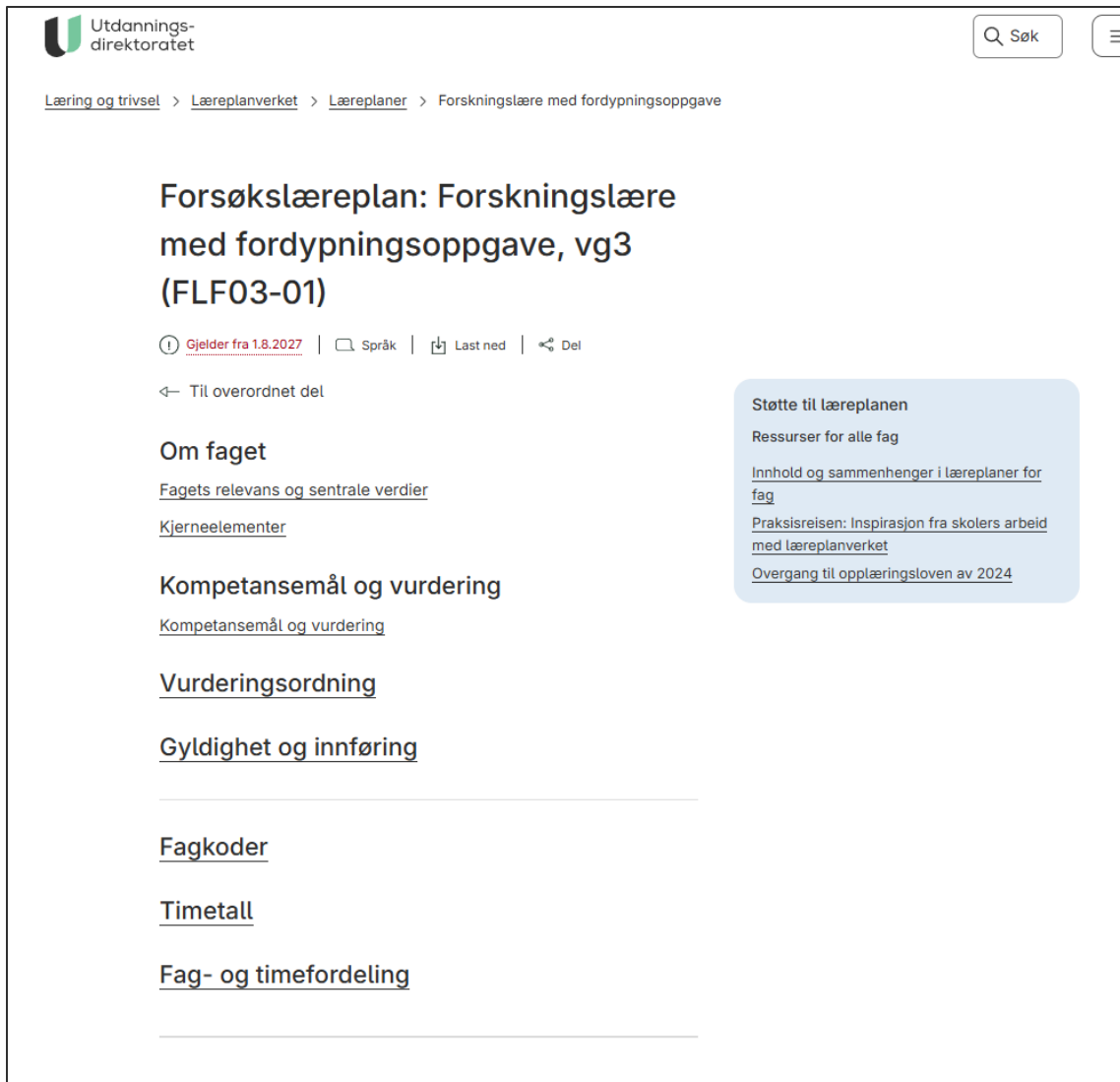

Opplæring og vurdering

- Elevene har rett på opplæring og vurdering
- Grunnlaget for vurdering er kompetansemålene i læreplanen
- Underveisvurdering (inkludert halvårsvurdering)
- Standpunktkarakter
- Det er ingen eksamens- eller privatistordning i faget

Læreplan: Forskningslære med fordypningsoppgave

Utdanningsdirektoratet

Læring og trivsel > Læreplanverket > Læreplaner > Forskningslære med fordypningsoppgave

Forsøkslæreplan: Forskningslære med fordypningsoppgave, vg3 (FLF03-01)

Gjelder fra 1.8.2027 | Språk | Last ned | Del

← Til overordnet del

Om faget
[Fagets relevans og sentrale verdier](#)
[Kjerneelementer](#)

Kompetansemål og vurdering
[Kompetansemål og vurdering](#)

Vurderingsordning

Gyldighet og innføring

Fagkoder

Timetall

Fag- og timefordeling

Støtte til læreplanen
Ressurser for alle fag
[Innhold og sammenhenger i læreplaner for fag](#)
[Praksisreisen: Inspirasjon fra skolars arbeid med læreplanverket](#)
[Overgang til opplæringsloven av 2024](#)

- Kjerneelementer
 - Forskningslære og metoder
 - Vitenskapsteori og forskningsetikk
 - Fordypningsoppgave
- Kompetansemål og vurdering
 - Kompetansemål
 - Underveisvurdering med beskrivelse av fordypningsoppgave og annet obligatorisk arbeid
 - Standpunktvurdering

Om læreplanen

- reflektere over hvordan valg av metode kan påvirke resultater og funn, og gjøre rede for hva det vil si at resultater er pålitelige og kan generaliseres
- forklare hvordan og hvorfor ulike fagfelt kan ha forskjellige forskningstradisjoner og -metoder
- innhente, behandle og analysere datamateriale

Forklaring til kompetansemål

Datamateriale kan være tallmateriale og intervjuer, teoretisk analyse av fagtekster m.m.

- bruke, tolke og presentere grunnleggende statistikk og forklare hva statistisk usikkerhet innebærer

Forklaring til kompetansemål

Dette kan være elevens eget tallmateriale eller eksisterende tallmateriale, f.eks. tallmateriale hentet fra SSB.

- reflektere over hva kunstig intelligens er, og hva etisk bruk av kunstig intelligens innebærer
- vurdere hvordan bruk av kunstig intelligens kan gi både muligheter og begrensninger i ulike faser i utforskende arbeid

Forklaring til kompetansemål

Støtte til læreplanen

Forklaring

- ☒ Forklaring til kompetansemål
- ☒ Forklaring av verb

↓ Vis ressurser

Underveisvurdering med krav om obligatoriske elevarbeider

- **I første halvdel av opplæringen** skal elevene gjennomføre to obligatoriske elevarbeider som skal vurderes av faglæreren. Elevarbeidene skal være knyttet til kjerneelementet forskningslære og metoder og/eller kjerneelementet vitenskapsteori og forskningsetikk.
- **Hver elev skal levere en fordypningsoppgave** med en problemstilling knyttet til elevens andre programfag på vg3. Fordypningsoppgaven er skriftlig. Elevene skal få veiledning og tilbakemeldinger på utforsknings- og skriveprosessen til oppgaven er levert. Den innleverte fordypningsoppgaven skal vurderes av faglærer og en annen lærer. Fordypningsoppgaven skal følges opp med en oppgavesamtale mellom eleven og faglæreren. Denne oppgavesamtalen skal kun handle om fordypningsoppgaven og utforskningsarbeidet knyttet til denne, ikke til hele faget. Faglæreren skal deretter gjøre en vurdering av fordypningsoppgaven basert på både den skriftlige oppgaven og oppgavesamtalen.

(underveisvurdering i læreplanen)

Vurdering av elevarbeider

I første halvdel av opplæringen – to obligatoriske elevarbeider

- «Knyttes til kjerneelementene forskningslære og metoder og/eller kjerneelementet vitenskapsteori og forskningslære»

Andre vurderinger:

- Læreren kan selvfølgelig legge til rette for at eleven får vist kompetanse på andre måter gjennom året

Fordypningsoppgaven

- Elevene velger en problemstilling knyttet til ett eller begge programfagene på vg3
- Fordypningsoppgaven skal vurderes av faglærer og en annen lærer
- Fordypningsoppgaven skal følges opp med en oppgavesamtale mellom elev og faglærer
- Fordypningsoppgaven kan inngå i vurderingsgrunnlaget i programfag oppgaven er knyttet til. Avhenger av kompetansen elevene viser gjennom oppgaven.

Standpunktvurdering

- Standpunktkarakteren skal være uttrykk for den samlede kompetansen eleven har i faget ved avslutningen av opplæringen.
- Fordypningsoppgaven inkludert oppgavesamtalen skal utgjøre hovedgrunnlaget for standpunktkarakteren. I tillegg skal kompetanse eleven har vist gjennom obligatorisk arbeid og annen underveisvurdering, også tas med i vurdering når karakter skal fastsettes. Faglæreren fastsetter karakteren i faget.

(standpunktvurdering i læreplanen)

Praktisk håndtering og organisering

Lokalt handlingsrom

- Praktisk organisering
 - Hvilke fag/fagområder som knyttes til forsøket?
 - Hvilke elever som får tilbud om å velge faget?
 - Når fordypningsoppgaven skal leveres
 - Når og hvordan oppgavesamtalen gjennomføres
- Opplæring i faget
 - Hvilke lærere som skal undervise i faget
 - Lærerne må ha relevant kompetanse for å undervise i faget
 - Ev. hvordan andre lærere kan involveres i deler av opplæringen
- Fram mot forsøket er i gang vil det være dialog, idé- og erfaringsutveksling, og veiledning om organisering og praktiske løsninger

Andre spørsmål som har kommet

- Ingen mulighet for å forbedre karakteren eller ta faget som privatist
- Dersom eleven får karakteren 1 eller IV i dette faget
 - I utgangspunktet er forsøksperioden skoleåret 2027/2028. Det er derfor ikke reelt med meropplæring (med mindre forsøksperioden forlenges og skolen fortsatt tilbyr faget)
 - Eleven kan ikke gå opp til privatisteksamen, da det ikke er eksamen
 - Elevene må ta et annet programfag dersom læreren ikke har vurderingsgrunnlag (IV)
 - Elever som stryker må ta et annet programfag siden det ikke er eksamensordning i forsøksfaget
- Dersom elever ombestemmer seg og ikke vil ha faget allikevel, må skolen vurdere om eleven kan bytte til andre programfag (som ved andre fagbytter)
- Udir vil honorere den andre læreren som vurderer fordypningsoppgaven

Hvem passer faget for?

- Læreplanen legger til rette for at elevene kan oppnå kompetanse på ulike nivå, som i alle andre fag
- Elever skal utforske og fordype seg i et eller begge programfagene på vg3, og vil dermed kunne øke sin faglige kompetanse uavhengig av prestasjonsnivå
- Evaluering av forsøket vil kunne gi svar på hvordan et slikt fag eller et slikt innhold kan gjøre alle typer elever mer studieforberedt
- Veiledning og informasjon før elevene velger faget er viktig
 - Skolen kan fraråde enkeltelever å velge faget

Påmelding og veien videre

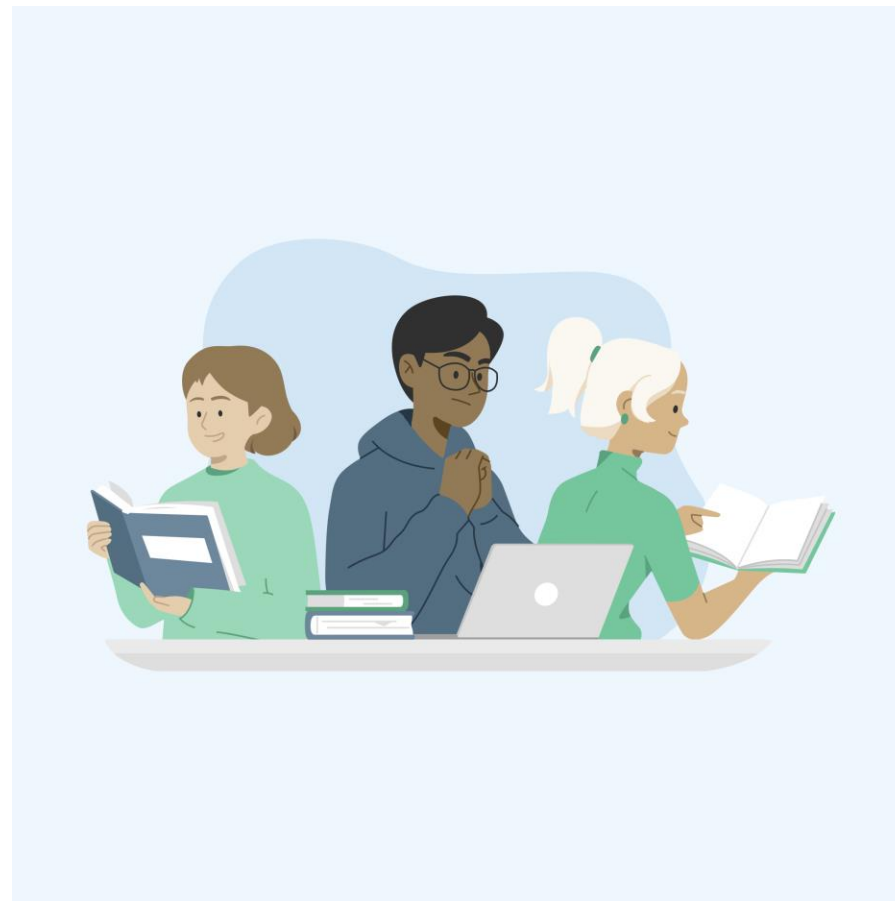
Påmelding til forsøket, skoleåret 2027/2028

- **Fylkeskommuner og private skoler melder seg på forsøket**
 - Fylkeskommunene melder inn hvilke skoler som skal delta i forsøket
 - Forsøksfaget må inngå som en del av fagtilbudet for vg3-elever på deltakerskolene
 - Frist for påmelding er 14. oktober 2026
- Dersom skoler som har meldt seg på forsøket likevel ikke kan delta, meldes dette til fylkeskommunene, eller til Udir for private skoler
- Elevene må få god informasjon om faget, forsøket og hva det innebærer, før de velger programfag
- Elevene må gjøres godt kjent med rammene og føringene for forsøket:
[Forsøk med nytt valgfritt programfag på vg3 | udir.no](#)
- Frivillig å delta 😊

Veien videre for deltakerskolene

- Får invitasjon til nye møter vinteren 2027
- Sentralt med dialog for å sikre god planlegging og gjennomføring av forsøket
- Koordinator fra 1. oktober 2026
 - Bindeleddet mellom fylkeskommunene, deltakerskoler (inkludert private skoler) og udir
 - Person ansatt i en fylkeskommune

Støtte og veiledning

Eksempler på støtte:

- Råd om praktisk organisering og håndtering av forsøket lokalt
- Bruk av kunstig intelligens
- Støtte for å styrke tolkningsfellesskapet
 - vurderingskriterier/kjennetegn
- Tydeliggjøring av faglig innhold

- **Dialogmøter**

- **Koordinator**

Kompetansepakke om kunstig intelligens:

- [Kompetansepakker | udir.no](https://udir.no/kompetansepakker)

Artikler på udir:

- [Støtte til arbeid med læreplanverket | udir.no](https://udir.no/stotte-til-arbeid-med-læreplanverket)
- [Råd om kunstig intelligens i skolen | udir.no](https://udir.no/råd-om-kunstig-intelligens-i-skolen)
- [KI i opplæring og vurdering | udir.no](https://udir.no/kl-i-opplæring-og-vurdering)

Gi innspill om framtidas videregående skole!

Webinar om framtidas videregående opplæring

På webinaret presenterer vi behovet for endring, hva vi ønsker å oppnå og våre forslag til ny struktur og innhold i framtidas videregående opplæring.

[Les forslaget og kom med innspill.](#) Fristen er 1. november.

[Kunnskapsgrunnlag for framtidas videregående skole](#)

[Innspill om framtidas videregående | udir.no](#)

Takk for i dag!

Dersom du har spørsmål. Send spørsmål til:

post@udir.no

Og følg med på udir.no

